

Το θεατρικό για 17 Νοέμβρη

Στις 21 Απριλίου 1967, και ενώ είχαν προκηρυχθεί εκλογές για τις 28 Μαΐου, αξιωματικοί του στρατού, υπό την ηγεσία του συνταγματάρχη Γεωργίου Παπαδόπουλου, με τη συμμετοχή του ταξίαρχου τεθωρακισμένων Στυλιανού Παττακού και του συνταγματάρχη Νικόλαου Μακαρέζου, όπως και άλλων αξιωματικών του στρατού ξηράς, κατέλαβαν την εξουσία με πραξικόπημα, το οποίο οι ίδιοι ονόμαζαν «εθνοσωτήριο επανάσταση» ή «Επανάσταση της 21ης Απριλίου». Την πράξη τους, οι πραξικοπηματίες δικαιολόγησαν ως απαραίτητη προκειμένου να αποφευχθεί αναρχία την οποία σχεδίαζαν κεντροαριστερές ομάδες^[1], υποστηρίζοντας ότι έχουν τρανταχτές αποδείξεις, τις οποίες όμως ποτέ δεν παρουσίασαν. Το δημοκρατικό πολίτευμα καταλύθηκε και στην χώρα επιβλήθηκε δικτατορία η οποία κράτησε για επτά χρόνια.

- Τι είναι όμως αυτή η δικτατορία;
- Όταν μια χώρα έχει δικτατορία οι δικτάτορες κυβερνούν με το έτσι θέλω. Αποφασίζουν και διατάζουν μόνοι τους, χωρίς να ρωτήσουν τον λαό.
- Με το στανιό δηλαδή... Και όποιος δεν υπάκουε στους δικτάτορες;
- Όποιος διαμαρτυρόταν τον έκλειναν στην φυλακή ή τον έστελναν εξορία.
- Α... κακώς! Τι είναι όμως αυτή η εξορία που ακούω συνέχεια;
- Ο παππούς μου, μου είπε ότι όσοι ήταν αντίθετοι με την Χούντα τους έστελναν σε ακατοίκητα ξερονήσια και τους φυλάκιζαν. Ζούσαν εκεί μακριά από τις οικογένειές τους. Μερικές φορές τους βασάνιζαν σκληρά. Πολλοί κρατούμενοι έμειναν ανάπηροι από τα βασανιστήρια που πέρασαν.
- Α πα πα πα! Δηλαδή Έλληνες φυλάκιζαν άλλους Έλληνες επειδή ήταν αντίθετοι στη δικτατορία;
- Ναι, δυστυχώς έτσι συνέβαινε! Στην αρχή ήταν 2-3...μετά έγιναν χιλιάδες οι φυλακισμένοι.

Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε 4 στιγμιότυπα από εκείνη την εποχή! Μεταφερόμαστε καταρχήν στον καφενέ του κυρ. Βασίλη... να συναντήσουμε πολίτες της εποχής εκείνης. Καλή διασκέδαση....

(κοιτάζει γύρω του και τα μάτια εξαφανίζονται)

Μπά ! Τίποτα...

(πιάνει δειλά την εφημερίδα και την ξεφυλλίζει)

(μπαίνουν οι ασφαλίτες και ο καφετζής κρύβει τρομαγμένος την εφημερίδα)
(οι ασφαλίτες φεύγουν για να παρακολουθήσουν τους δυο θαμώνες)

ΚΑΦΕΤΖΗΣ : Ωχ, ωχ, ωχ. Νάτα, νάτα... Άλλαξαν τα πράγματα έ ;
Κούνια που σε κούναγε. Αχ ρε Λευτέρη φωτιά που μ' άναψες. Άντε βρε
Λευτέρη φωτιά που μ' άναψες.

(Ο Κώστας και ο Λευτέρης γυρίζουν τρέχοντας, λαχανιασμένοι)

ΛΕΥΤΕΡΗΣ : Έγινε πραξικόπημα, οι δρόμοι είναι γεμάτοι τανκ.

ΚΩΣΤΑΣ : Άνοιξε το ραδιόφωνο, να μάθουμε τι γίνεται...

(Ο Βασίλης ανοίγει το ραδιόφωνο: Διάγγελμα)

ΚΑΦΕΤΖΗΣ : Τα 'λεγα εγώ, δεν τα 'λεγα ; Τι κάνουμε τώρα ; Ηουχία
παιδιά έ ; Ηουχία οσσσσς... Να μην ξανακουστεί κουβέντα. Λέξη να μην
ακουστεί. Να μην μπλέξουμε τουλάχιστον.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ : Άσε μας ρε Βασίλη και συ. Δεν ξέρω εσείς τι λέτε, εγώ πάντως
δε θα μείνω με σταυρωμένα χέρια.

(μπαίνουν οι ασφαλίτες)

ΑΣΦΑΛΙΤΗΣ Α: Αυτόν κι αυτόν. Πιάστε τους !

(οι ασφαλίτες Β και Γ πιάνουν το Κώστα και το Λευτέρη)

ΚΑΦΕΤΖΗΣ : Τι έγινε ρε παιδιά ; που τους πάτε ;

ΑΣΦΑΛΙΤΗΣ Α : Είπες τίποτα αγόρι ;

ΚΑΦΕΤΖΗΣ : Εγώ, εγώ ; Α παπα καλέ είπα εγώ τίποτα ; Τίποτα δεν είπα,
τι να πω εγώ πα ...

ΑΣΦΑΛΙΤΗΣ Β : Και που είσαι ; Για πρόσεχε το αδερφάκι σου. Πες της να
αφήσει τις ζωνράδες γιατί θα μπλέξει άσχημα.

(Οι ασφαλίτες αποχωρούν – ο καφετζής σκουπίζει)

2^ο ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ (2 άτομα)

Οι δικτάτορες εμφανίζονταν στον κόσμο σαν σωτήρες, σαν άνθρωποι που ήσαν τις τύχες του κοσμάκη στα χέρια τους μόνο και μόνο για του κάνουν καλό και να τον προφυλάξουν από τους γύρω τους που ήταν κακοί και που απειλούσαν την πατρίδα τους. Είναι αυτοί που νοιάζονται για το λαό, να είναι καλά, όπως ο γιατρός νοιάζεται για τον ασθενή του.

(Ο παππούς και η γιαγιά κουβεντιάζουν στο σπίτι τους μετά από όλη αυτή την κατάσταση. Ο Κλεάνθης βαριακούει...)

Μαρίκα: Δε μου λες Κλεάνθη, αυτοί.... (ο Κλεάνθης δεν ακούει)

Μαρίκα: Ε Κλεάνθη...

Κλεάνθης: Ε...τι φωνάζεις... Κουφός είμαι;

Μαρίκα: Τώρα τι να του πεις... Δε μου λες Κλεάνθη, αυτοί....

Κλεάνθης: Ποιοι αυτοί;

Μαρίκα: Αυτοί ντε που είναι πάνω μας.

Κλεάνθης: Ποιοι οι Οικονομοπουλαιοι στον τρίτο;

Μαρίκα: Καλέ ποιοι Οικονομοπουλαιοι!!! Αυτοί που κάνανε το πραξικόπημα προχτές...

Κλεάνθης: Ποιο σφυροκόπημα;

Μαρίκα: Το πραξικόπημα βρε... Τη ζωή μου χεις φάει...

Κλεάνθης: Τι φωνάζεις; Κουφός είμαι; Ε, τι σε νοιάζουν αυτοί που έκαναν το σφυροκόπημα ...ε... το πραξικόπημα ήθελα να πω.

Μαρίκα: Γιατροί ήταν;

Κλεάνθης: Μαρίκα δεν πας καλά!

Μαρίκα: Κι εγώ σου λέω πως είμαι μια χαρά!

Κλεάνθης: Μια χαρά και λες τέτοιες βλακειες; Μα ξεμωράθηκες πια εντελώς;

Μαρίκα: Εσύ ξεμωράθηκες γέρο! Μια ζωή τον πολύξερο κάνεις και ποτέ τίποτα δεν ξέρεις; Νευρικός και μουρτζούφλης μια ζωή! Ποτέ σου δεν με πήγες ένα ταξίδι στο εξωτερικό... Ποτέ!

Κλεάνθης: Ω ρε... να τη πάλι η γκρίνια!!! Μαρίκα θα με τρελάνεις; Εκτός θέματος πάλι είσαι. Δεν ήταν γιατροί αυτοί που έκαναν το σφυροκόπημα, ε.. πραξικόπημα ήθελα να πω. Συνταγματάρχες ήταν!

Μαρίκα: Και τι μ' αυτό, μπορεί να είναι στρατιωτικοί γιατροί.

Κλεάνθης: (Κάνει το σταυρό του) Έλα Παναγία μου. Τι σου κόλλησε τώρα ότι αυτοί ντε και καλά είναι γιατροί.

Μαρίκα: Βρε παιδί μου δεν ακούς ραδιόφωνο;

Κλεάνθης: Τι δουλειά έχει πάλι το σαξόφωνο...

Μαρίκα: Ραδιόφωνο!

Κλεάνθης: Τι ραδιόφωνο ν' ακούσω Μαρίκα; Σάματι λέει και καμιά αλήθεια;

Μαρίκα: Εμ γι' αυτό δεν ξέρεις! Αφού λέει συνέχεια το λόγο αυτουνού του Παπαδόπουλου. Να κάτσε να το βάλω λίγο ν' ακούσεις κι εσύ.

(Βάζει το ραδιόφωνο το οποίο μεταδίδει το ηχητικό «ο γύψος»)

Είδες που σου τα 'λεγα Κλεάνθη. Ποιος άλλος θα μπορούσε να κάνει τέτοιες ιατρικές επεμβάσεις που μας λένε; Σε ρωτάω.

Κλεάνθης: Αχ βρε Μαρίκα

Μαρίκα: Αχ βρε Μαρίκα και αχ βρε Μαρίκα. Ορίστε απάντησέ μου κύριε. Αυτοί δεν είναι γιατροί που θα μας κάνουν επέμβαση για να μας σώσουν;

Κλεάνθης: Ναι γιατροί. Τώρα βάλανε την Ελλάδα στο γύψο, μετά έχει υποκλυσμό οπωσδήποτε, κατόπιν έρχεται ο ορός και στο τέλος μετά την σωτήρια επέμβαση θα μας πουν: «Κυρίες και κύριοι η επέμβαση επέτυχε αλλά ο ασθενής απεβίωσε.» Ξύπνα Μαρίκα!! Μας καλουπώσανε. Αυτό μας λένε. Άντε τώρα να μου φέρεις να φάω...

3^ο ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ (5 άτομα)

Η εξορία γι αυτούς που αντιδρούσαν στη Χούντα ήταν συνηθισμένο φαινόμενο. Πολλοί άνθρωποι βρέθηκαν στα ξερονήσια και στις φυλακές να περνούν τα χρόνια τους. Όμως δεν ήταν μόνο αυτό το πρόβλημα που αντιμετώπιζαν οι εξόριστοι. Είχαν να αντιμετωπίσουν και τη λογοκρισία της χούντας που δεν τους άφηνε ούτε ένα απλό γράμμα να στείλουν στους δικούς τους χωρίς πρώτα να το εξετάσουν και να το λογοκρίνουν. Και όταν λέμε λογοκρίνουν όχι μόνο να αφαιρέσουν λέξεις αλλά να γράψουν ότι ήθελαν αυτοί. Όπως καταλαβαίνετε και η πιο απλή επικοινωνία ήταν σχεδόν αδύνατη.

(Η σκηνή εκτυλίσσεται στην αυλή της φυλακής στην εξορία, όπου ο **κρατούμενος γράφει ένα γράμμα προς τη γυναίκα του**. Ο κρατούμενος είναι σκυμμένος πάνω στο γράμμα και ο αφηγητής διαβάζει το περιεχόμενό του).

Αφηγητής: « Αγαπημένη μου Αθηνά. Δε μπορώ να πω ότι είμαι καλά, αλλά επιθυμώ να είστε τουλάχιστον εσείς. Τα παιδιά τι κάνουν; Ο Θανασάκης πώς τα πάει με το σχολείο του; Η Ρηνούλα μας άρχισε να περπατάει; Αθηνά πρέπει να σου πω πως μας πήραν από το στρατόπεδο στο Γουδί και μας έφεραν καλοκαιριάτικα στη Γιάρο το ξερονήσι που χρησιμοποιούν για εξορία. Κανένας μας δεν ξέρει τι θα γίνει, Εδώ τα πράγματα είναι φριχτά. Τα κελιά είναι πολύ μικρά και οι συνθήκες απαίσιες. Μας έχουν πολλές ώρες στον ήλιο για δουλειές και πολλές φορές μας παίρνουν μας κατεβάζουν στα υπόγεια. Άλλες φορές πάλι τώρα το καλοκαίρι μας κατεβάζουν στην παραλία και μας αφήνουν να καθόμαστε πάνω στην άμμο που καίει. Όταν γυρίζουμε πίσω φυσικά ούτε κουβέντα για αξιοπρεπές φαγητό. Τις περισσότερες φορές μας δίνουν ένα νεροζούμι που άλλοτε το ονομάζουν φακές και άλλοτε κοτόσουπα, χωρίς κοτόπουλο εννοείται. Οι μόνοι περαστικοί από δω είναι οι γλάροι κι αυτοί μας βλέπουν και φεύγουν μακριά. απ' ότι καταλαβαίνεις τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα και θα είμαι τυχερός αν καταφέρω να γυρίσω πίσω. Θα ήθελα να σου πω ακόμα πως ...»
(Εδώ μπαίνει ένας δεσμοφύλακας και του λέει)

Δεσμοφύλακας 1: Τι γράφεις εκεί ρε κομμούνι;

Κρατούμενος: Τι... τι... τίποτα κύριε δεσμοφύλακα, (και κρύβει το χαρτί στην τσέπη του) τίποτα.

Δεσμοφύλακας 2: Τι τίποτα ρε αμπελοφάσουλο αφού σε είδα που έγραφες πάνω στο χαρτί που έκρυψες στην τσέπη σου.

Κρατούμενος: Ποιο χαρτί; Εγώ έτοι κάτι σημείωσα για να μην το ξεχάσω.

Δεσμοφύλακας 2: Γιατί σκέφτεσαι να πας στο μπακάλη για ψώνια και φτιάχνεις λίστα;

Κρατούμενος: Όχι ακριβώς, εγώ....

Δεσμοφύλακας 1: Ας' τα σάπια και δώσ' μου γρήγορα το χαρτί γιατί θα το πάρω με το ζόρι (και χτυπάει το γκλοπ του στο χέρι του) και μετά δε θα θυμάσαι όχι τις σημειώσεις σου αλλά ούτε τ' όνομά σου.

Κρατούμενος: (Του δίνει δειλά δειλά το χαρτί και σκύβει το κεφάλι του)

Δεσμοφύλακας 2: Ά τώρα μάλιστα! Γραμματάκι έ; Για να δούμε τι γράφουμε και σε ποιον. (Και αρχίζει να διαβάζει το γράμμα του κρατούμενου λέγοντας κάθε τόσο) Α, ώστε έτσι λοιπόν...., μάλιστα, μάλιστα. (Τελειώνει το διάβασμα και του λέει) Γιατί γράφεις τέτοιες ψευτιές στους ανθρώπους και θα νομίζουν πως σας βασανίζουμε κιόλας εδώ;

Κρατούμενος: Εγώ, να σας πω.... δεν ήθελα να....., όχι πως δηλαδή, αλλά....

Δεσμοφύλακας 2: Τι ακαταλαβίστικα είναι αυτά που μου τσαμπουνάς με ψευτοεπαναστάτη; Εγώ σε ρωτώ απλά και έτσι θέλω να μου απαντήσεις. Δεν είσαι ευχαριστημένος εδώ που σε φέραμε;

Κρατούμενος: Πώς.... πώς.... Αυτό ονειρευόμουν μια ζωή!

Δεσμοφύλακας 1: Ειρωνεύεσαι; Τώρα βέβαια και να μην είσαι ευχαριστημένος καρφάκι δε μου καίγεται. αλλά θέλω να διορθώσω τις ψευτιές σου. Γι' αυτό κάτσε και γράφε αυτά που θα σου λέω γρήγορα!

Κρατούμενος: Μα δε χρειάζεται. Δεν το στέλνουμε. Και στο κάτω κάτω, γιατί να μπαινέτε σε τόσο κόπο τώρα;

Δεσμοφύλακας 2: Ρε γράφε εκεί κι άσε τις φιλολογικές κουβέντες (Αρχίζει και υπαγορεύει το γράμμα που θα γράψει ο κρατούμενος. Ο κρατούμενος έχει πάρει χαρτί και μολύβι και γράφει)

Αγαπημένη μου Αθηνά υγειαν έχωμεν και το αυτό ποθούμε και δι ημάς.

Κρατούμενος: Και δια την υμετέραν σωτηρίαν.

Δεσμοφύλακας 1: Είπες τίποτα;

Κρατούμενος: Όχι τίποτα, τίποτα

Δεσμοφύλακας 1: Α, είπα κι εγώ. Γράφε!

Που λες Αθηνά η πατρίδα μας έβαλε σ' ένα πρόγραμμα διακοπών εντελώς δωρεάν και γι' αυτό μας έφεραν σ' ένα καταπληκτικό νησάκι όπου θα περάσουμε αρκετόν καιρό. Πρέπει να σου πω ότι το ξενοδοχείο μας είναι πέντε αστέρων.....

Κρατούμενος: Τρία πουλάκια κάθονται και παίζουνε μπιρίμπα...

Δεσμοφύλακας 2: Τι μουρμουράς ρε συ;

Κρατούμενος: Εγώ; Τίποτα!

Δεσμοφύλακας 2: Γράφε τότε.

Πέντε αστέρων και τα δωμάτιά μας αυστηρά μονόκλινα και ευάερα. Το δικό μου έχει την ονομασία «φρέσκο». Καθημερινά καθόμαστε πολλές ώρες στον

ήλιο κάνοντας ηλιοθεραπεία κι έτσι έχω γίνει μελανός, αλλά εδώ με τη βοήθεια του προσωπικού πιστεύω πως σύντομα θα μαυρίσω.....

Κρατούμενος: Απ' το ξύλο...

Δεσμοφύλακας 1: Τι παραμιλάς ρε συ τα `χεις χάσει;

Κρατούμενος: Μα δεν είπα τίποτα κύριε δεσμοφύλαξ.

Δεσμοφύλακας 2: Άστα αυτά και γράφε εκεί χωρίς να παραμιλάς.

Μιας και ανέφερα το προσωπικό, θα σου πω ότι είναι εξυπηρετικότεροι. Μας παίρνουν, μας κατεβάζουν στα υπόγεια του ξενοδοχείου κι εκεί μας κάνουν μασάζ τρεις φορές την ημέρα. Ξεκινάνε απ' το κεφάλι, συνεχίζουν με την πλάτη και τελειώνουν στα πόδια. Αρκεί να σου πω πως όταν τελειώσουν είσαι ανάλαφρος, δεν αισθάνεσαι τίποτα.....

Κρατούμενος: Αμ αυτό πού το πας, μόνο ανάλαφρος;

Δεσμοφύλακας 1: Τι παραλές πάλι ρε;

Κρατούμενος: Λέω τι ανάλαφρος κύριε δεσμοφύλακα, φτερό είσαι, φτερό.

Δεσμοφύλακας 2: Ρε άσε τα σχόλια και γράφε.

Άλλες μέρες πάλι κατεβαίνουμε στην παραλία για μπανάκι εκεί κάνουμε κάτι ασκήσεις που μας έδειξαν τα παιδιά για τα πόδια μας.

Δε γίνεται λόγος βέβαια για τους διατροφολόγους μας που φροντίζουν τη διατροφή μας ταΐζοντάς μας υγιεινά. Να δεις που όταν γυρίσω θα έχω γίνει στυλάκι. Όσο για την κίνηση στο νησί δε σου λέω τίποτα. Κόσμος πάει κι έρχεται....

Κρατούμενος: Ναι, ναι... εξωτικό μέρος!

Δεσμοφύλακας 1: Άντε πάλι! Θα σταματήσεις ή θα σε πάω για μασαζάκι;

Κρατούμενος: Όχι, όχι, σταματάω!

Δεσμοφύλακας 2: Κόσμος πάει κι έρχεται πλοία, φασαρία, φωνές, γλέντια. Αφού φαντάσου ανυπομονώ να γυρίσω στην ησυχία της Αθήνας μας. Όπως καταλαβαίνεις θα κάτω αρκετόν καιρό ακόμα εδώ

Κρατούμενος: Ουφ, ουφ, ουφ. Αυτό φοβάμαι κι εγώ.

Δεσμοφύλακας 1: (Σηκώνει το γκλοπ τάχα πως θα τον χτυπήσει)

Κρατούμενος: Καλά ντε, ούτε ένα αστείο δεν μπορούμε να κάνουμε πια σ' αυτό το ξενοδοχείο πολυτελείας;

Δεσμοφύλακας 1: Θα κάτω αρκετόν καιρό ακόμα εδώ, για να πάρω δυνάμεις, θα σου γυρίσω σπίτι και δε θα με γνωρίσεις, Αγνώριστος θα έρθω. Σε φιλώ.... Πώς σε λένε είπαμε;

Κρατούμενος: Δεν είπαμε.

Δεσμοφύλακας 2: Ε, πες μας τώρα να το μάθουμε.

Κρατούμενος: Παναγιώτης.

Δεσμοφύλακας 1: Ωραία Δημήτρη γράψε..

Κρατούμενος: Παναγιώτης...

Δεσμοφύλακας 1: Ναι, Παναγιώτης. Γράψε: Σε φιλώ, ο Παναγιώτης σου. (Ο κρατούμενος γράφει και ο δεσμοφύλακας του λέει) Δώστο μου τώρα. (Ο κρατούμενος του δίνει το γράμμα, ο δεσμοφύλακας του ρίχνει μια ματιά και

λέει) Τώρα μάλιστα! Αυτό το γράμμα να το στείλουμε, γιατί περιέχει όλο αλήθειες.

Κρατούμενος: Κύριε δεσμοφύλακα να σας κάνω μια ερώτηση;

Δεσμοφύλακας 2: Τι θες πάλι;

Κρατούμενος: Λες να ζηλέψει η γυναίκα μου που περνάω τόσο ωραία εδώ και να μου κουβαληθεί μαζί με τα κουτσούβελα να μου χαλάσουν τις διακοπές μου;

Δεσμοφύλακας 1: (Του ρίχνει μια σφαλιάρα και του λέει) Ρε άντε από δω που θα κάνεις και χιούμορ. Άμα σε πάω στην παραλία για άσκηση θα δεις πως θα σου περάσει η διάθεση για χιούμορ.

4ο ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ (8 άτομα)

Δικτατορίσκος.

(εμφανίζεται στη σκηνή ο δικτατορίσκος)

Είμ' ένας μικρός Δικτατορίσκος.... Είμ' ένας μικρός Δικτατορίσκος....

Χορός.

Σκος... Σκος... Σκος...

γυρίζει ο κοντός
με ύφος και με τρέλα
σαν ούφο με προπέλα.

Σκος... Σκος... Σκος...

τρέχει ο κοντός
να ψάξει για φουρνέλα
και μια παλιά σαμπρέλα.

(Ο δικτατορίσκος κάνει μερικές βόλτες στη σκηνή μουρμουρίζοντας και κοιτάζοντας άγρια προς το κοινό. Σε λίγο μπαίνει στη σκηνή ο λοχαγός.)

Λοχαγός. Αφέντη μου... Άρχοντά μου... Δικτατορίσκει μου... Ξύπνησες καλά; Ήταν μαλακό το πουπουλένιο στρώμα που μας έστειλαν από την Αμερική; Αχ! αφέντη μου, πες μου, πες μου, έχω μεγάλη αγωνία!

Δικτατορίσκος. Λοχαγέ! Έπαθες κάτι πρωί πρωί ή σε τοίμπησε καμιά αλογόμυγα ; Τι βλακείες είν' αυτές που λες; Ακούς εκεί, ένας άντρας σκληραγωγημένος σαν κι εμένα να τον ενδιαφέρουν τα πουπουλένια στρώματα! Είσαι με τα καλά σου!

Λοχαγός. Αμάν! Δεν πιστεύω, μ' αυτά που είπα να στεναχώρησα... τον αφέντη μου; Το μεγάλο και ψηλό δικτατορίσκο! Με συγχωρείς αφέντη... με συγχωρείς... χίλια συγνώμη... χίλια συγνώμη...

Δικτατορίσκος. Λοχαγέ!

Λοχαγός. Διατάξτε αφέντη!

Δικτατορίσκος. Εξαφανίσου από μπροστά μου και φέρε μέσα αυτή την κλώσα που περιμένει από χθες το βράδυ για να με δει.

Λοχαγός. Μάλιστα άρχοντά μου... μάλιστα... τρέχω... πάω... πάω...

Δικτατορίσκος. (Κάνει βόλτες στη σκηνή.)

Είμ' ένας μικρός Δικτατορίσκος.... Είμ' ένας ψηλός δικτατορίσκος..... Είμ' ένας ψηλλλλ... ψηλλλλ.. μα τι λέω; ..τι είναι αυτά που λέω;

Χορός.

Σκος... Σκος... Σκος...
Μπερδεύτηκε ο κοντός.
Νομίζει ότι ψήλωσε
και τρέχει σαν τρελός.

Σκος... Σκος... Σκος...
Ζαλίστηκε ο κοντός.
Βαδίζει γύρα γύρα
Σα να 'πε καμιά μπύρα.

(Εκείνη τη στιγμή μπαίνει μέσα ο λοχαγός φέρνοντας μαζί του τη μάνα.)

Λοχαγός. Την έφερα άρχοντά μου ... την έφερα.

Δικτατορίσκος. Μάλιστα! Ώστε εσύ είσαι λοιπόν!.. η μάνα εκείνου του αχρείου!.. του τιποτένιου!.. που είχε το θράσος να πει τόσο βαριές κουβέντες για την αφεντιά μου!

Μάνα. Μα κύριε δικτατορίσκε, δε σας τα είπαν καλά , δες σας τα μετέφεραν σωστά. Ο γιος μου ο Μουσίτσας δεν είπε τίποτα κακό για σας.... Λάθος σας πληροφόρησαν.

Δικτατορίσκος. Λάθος; Τι λάθος; Πώς είναι δυνατόν ; Να κάνω λάθος εγώ;.. Εγώ; που έχω βάλει πράκτορες παντού και ελέγχουν τα πάντα;

Μάνα. Σίγουρα κάποιο μπέρδεμα πρέπει να έγινε.

Δικτατορίσκος. Μπέρδεμα; Τι μπέρδεμα; Αποκλείεται! Αυτοί βλέπουν και ακούν τα πάντα που συμβαίνουν σε γη και ουρανό!.

Μάνα. Ο γιος μου κύριε Δικτατορίσκε, δεν είπε τίποτα για σας! Το μόνο που είπε ήταν μια λέξη. Είπε τη λέξη « Δημοκρατία ».

Δικτατορίσκος. Λοχαγέ!

Λοχαγός. Διατάξτε!

Δικτατορίσκος. Τα χάπια μου Λοχαγέ! ... Ακούς τι λέει αυτή η γυναίκα; Ώστε δεν είπε τίποτα λοιπόν; Η λέξη «δημοκρατία» που είπε είναι ένα τίποτα... ε!...ένα τίποτα..

Μάνα. Μάλιστα κύριε Δικτατορίσκε, μια λέξη είπε μόνο κι εσείς τον έχετε κλείσει στα υπόγεια μπουντρούμια, για πάνω από ένα μήνα. Έ να... και μια μολότοφ έριξε... από μικρός του άρσε η χημεία και τα πειράματα! Είναι μικρό παιδί... ούτε το σχολείο του δεν έχει τελειώσει ακόμη. Σας παρακαλώ αφήστε τον ελεύθερο.

Δικτατορίσκος. Τι λες γυναίκα; Είσαι με τα καλά σου; Αν αρχίσω και τους αφήνω όλους ελεύθερους για τόσο σοβαρά παραπτώματα!... Τι θα γίνει μετά; Τι θα γίνει με το κράτος; «Μπάτε σκύλοι αλέστε και αλεστικά μη δίνετε;»

Μάνα. Σας παρακαλώ κύριε δικτατορίσκε... μόνο να τον δω θέλω, σας παρακαλώ. Αφήστε με, αφήστε με να τον δω, έστω για μια στιγμή... σας εκλιπαρώ!.. σας ικετεύω!..(Πέφτει στα πόδια του και τον παρακαλεί). Σας παρακαλώ!.. σας παρακαλώ!.. σας ικετεύω!..

Δικτατορίσκος. Λοχαγέ!

Λοχαγός. Διατάξτε αφέντη!

Δικτατορίσκος. Πάρε γρήγορα αυτή τη γυναίκα από μπροστά μου... πάρ' την να μην τη βλέπω στα μάτια μου... στα τσακίδια. Πάρ' την και βάλ' την για μια ολόκληρη μέρα στην κατάψυξη.

Λοχαγός. Μα αφέντη, αν τη βάλω για μια ολόκληρη μέρα στην κατάψυξη μπορεί και να μη βγει ζωντανή από εκεί μέσα! Δεν τη λυπάστε λίγο; Πετοί και κόκαλο έχει γίνει η καημένη από τη στεναχώρια της.

Δικτατορίσκος. Λοχαγέ, μου λες να δείξω έστω και για μια στιγμή καλοσύνη;

(Απευθύνεται στο κοινό και ρωτάει.) Εσείς αγαπητοί μου μικρούληδες, τι λέτε;

(ακούει την απάντηση για λίγο) Χα... Χα... Χα...Ας γελάσω!

Λοχαγός. Πάντως εσείς είστε ο μεγάλος δικτατορίσκος , εσείς αποφασίζετε.

Δικτατορίσκος. Αυτό μας έλειπε να αποφασίζεις εσύ από δω και πέρα! Πάρ' την αμέσως και εξαφανιστείτε και οι δυο από μπροστά μου.

Λοχαγός. Εντάξει αφέντη θα την πάρω και θα την πάω στο μεγάλο ψυγείο, εκεί που βάζουμε τους σολομούς και τους μπακαλιάρους.

Δικτατορίσκος. Α...! Λοχαγέ! Μην ξεχάσεις, την άλλη μέρα που θα τη βγάλεις από το ψυγείο, να την πας κατευθείαν στα νταμάρια για μια βδομάδα.

Λοχαγός. Στα νταμάρια με τις πέτρες;

Δικτατορίσκος. Ναι λοχαγέ, εκεί, να δει τι καλά που είναι, να σπάει και να κουβαλάει όλη μέρα πέτρες. Μόνο αυτό της αξίζει.

Λοχαγός. Μάλιστα, στις διαταγές σας, θα το κάνω αμέσως άρχοντά μου.

Δικτατορίσκος. Όσο για σ' ένα πάντως και για τις στιγμές ευαισθησίας που έδειξες, θα τα πούμε κάποια άλλη στιγμή. Εξαφανιστείτε γρήγορα από μπροστά μου!

(Την ώρα που πάει ο λοχαγός να πάρει τη μάννα μπαίνουν μέσα στη σκηνή κάνοντας θόρυβο ο Μουσίτσας και ο Βαλίτσας κρατώντας και από ένα πιστόλι.)

Μουσίτσας. Ψηλά τα χέρια.... γρήγορα και πέστε και οι δυο στα γόνατα. Εσύ μάννα έλα προς το μέρος μας.

Μάνα. Αγόρι μου , είσαι καλά; Τι έγινε; Σαν όνειρο μου φαίνεται που σε βλέπω από κοντά.

Μουσίτσας. Μάνα, αυτός είναι ο φίλος και συγκρατούμενός μου ο Βαλίτσας. Αυτός με βοήθησε και το σκάσαμε από τη φυλακή. Τα υπόλοιπα θα σου τα πω αργότερα.

Μάνα. Αφού είσαι ζωντανός, τίποτ' άλλο δε με νοιάζει.

Μουσίτσας. Βαλίτσα!

Βαλίτσας. Ναι φίλε μου. Πες μου, τι θέλεις να κάνω τώρα εγώ;

Μουσίτσας. Πάρε αυτά τα σχοινιά και δέσε τους τα χέρια.

Βαλίτσας. Μωρέ θα τους τα δέσω τόσο σφιχτά, που ούτε του χρόνου τέτοιον καιρό, δε θα μπορέσουν να τα λύσουν. (Παίρνει τα σχοινιά από το Μουσίτσα και κατευθύνεται προς το μέρος που είναι γονατισμένοι οι άλλοι δύο.)

Πίσω τα χέρια σας κοπρόσκυλα. Είπα πίσω... (Τους δένει τα χέρια. Εκείνη τη στιγμή αρχίζει να τρέμει από το φόβο του ο δικτατορίσκος και να μουρμουράει .

Δικτατορίσκος. Δεν είμαι πια ένας μικρός Δικτατορίσκος.... Έπαψα να Είμ' ένας μικρός δικτατορίσκος....

Χορός.

Σκος... Σκος... Σκος...

Τρέμει ο κοντός.

Φοβάται το τομάρι του

και κάνει σαν χαζός

Σκος... Σκος... Σκος...

Χέστηκε ο κοντός.

Απ' την πολλή τρομάρα του

κι από την κουταμάρα του.

Μουσίτσας. Εσύ ! Τι νόμιζες; Ότι μια ζωή θα κάνεις ό,τι θέλεις; Θα βρίζεις, θα χτυπάς, θα βασανίζεις και θα φυλακίζεις μικρά παιδιά! Έννοια σου και έχει ο καιρός γυρίσματα.

Βαλίτσας. Πάντως πλάκα έχεις. Τώρα που σε βλέπω κι από κοντά, ούτε για μισή μερίδα φασολάδα δε μου μοιάζεις. Τι μισή ! και πολύ έβαλα.

Δικτατορίσκος. Αν τυχόν όμως και αλλάξετε γνώμη και μ' ελευθερώσετε, εγώ θα σας χρυσώσω και θα σας κάνω και τους δυο σας στρατηγούς με δόξες και τιμές.

Μουσίτσας. Να μας λείπει το βύσσινο! Τόσα κακά που έχεις κάνει όλα αυτά τα χρόνια, δεν ξεπληρώνονται με χρήματα και αξιώματα.

Βαλίτσας. Θα πρέπει πρώτα απ' όλα να πέσεις γονατιστός στα τάρταρα και να ζητήσεις συχώρεση από τον κάθε άνθρωπο σ' αυτή την πόλη που του φέρθηκες τόσο άσχημα!

Μάνα. Δεν πρέπει καλά μου παιδιά να πέσετε κι εσείς τόσο χαμηλά, στο επίπεδο αυτού του μικρού δικτατορίσκου.

Μουσίτσας. Δηλαδή μάνα τι μας συμβουλεύεις να κάνουμε;

Μάνα. Το πρώτο πράγμα που πρέπει πρώτα να κάνετε είναι να πάτε και ν' ανοίξετε όλες τις φυλακές και τα μπουντρούμια αυτής της πόλης. Να ελευθερώσετε όλους αυτούς τους ανθρώπους που τόσο ταλαιπωρήθηκαν απ' αυτόν τον τόσο κακό άνθρωπο.

Βαλίτσας. Αυτό θα κάνουμε πρώτα. Κι έπειτα; Τι μας συμβουλεύεις να κάνουμε;

Μάνα. Έπειτα θα πρέπει να οδηγήσετε αυτόν τον κακό άνθρωπο ενώπιον της δικαιοσύνης. Γιατί μόνο οι δικαστές είναι αρμόδιοι να τον κρίνουν και να τον τιμωρήσουν για τις πράξεις του.

Μουσίτσας. Έχεις δίκαιο μάνα, Αυτό θα κάνουμε κι αμέσως μάλιστα.

Ο Μουσίτσας με το Βαλίτσα παίρνουν τους δύο αγκαζέ και αποχωρούν μαζί με τη μάνα από τη σκηνή. Σε λίγο μπαίνει στη σκηνή η Αφηγήτρια.

Αφηγήτρια. Κι έτσι λοιπόν αγαπημένοι μου φίλοι φτάσαμε στο τέλος της ιστορίας μας. Ο μικρός Δικτατορίσκος με σκυμμένο το κεφάλι οδηγήθηκε στους αρμόδιους δικαστές. Εκεί πήρε την τιμωρία που του άξιζε για τα τόσα κακά που είχε κάνει. Αυτή η μακρινή πόλη, μετά από πολλά χρόνια , επιτέλους απέκτησε Δημοκρατία. Οι κάτοικοί της έζησαν μια ήσυχη και χωρίς προβλήματα ζωή. Ελπίζω και θέλω να πιστεύω ότι στη χώρα μας, όσο ζούμε, δε θα δούμε να συμβαίνουν τόσο άσχημα πράγματα, όπως τη μαύρη εκείνη περίοδο της Χούντας.

Στις 24 Ιουλίου 1974, η ξαφνική εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο ανάγκασε το καθεστώς να εγκαταλείψει την εξουσία. Η Ε' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων, με το Δ' ψήφισμα στις 8 Ιανουαρίου 1975 χαρακτήρισε την κίνηση της 21ης Απριλίου 1967 πραξικόπημα. Οι τρεις πρωταίτιοι καταδικάστηκαν σε θάνατο ως στασιαστές, ποινή που μετατράπηκε σε ισόβια με απόφαση της κυβέρνησης Καραμανλή.

ΤΕΛΟΣ (διασκευή: Τσαγκάτος Μανώλης)